

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, wrzesień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/129/2010

**STOSUNKI POLSKO-ROSYJSKIE
W OCENIE SPOŁECZNEJ**

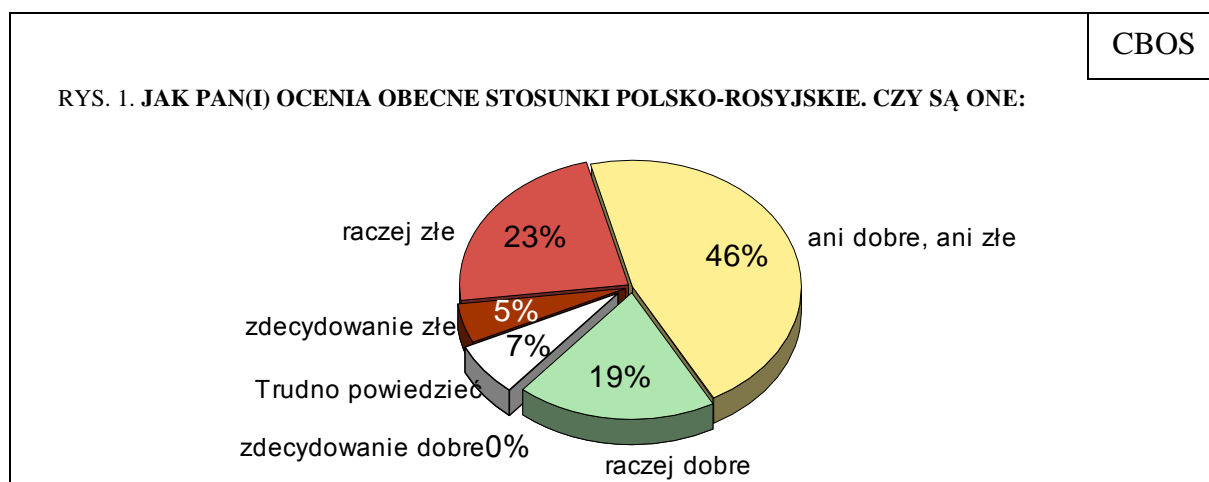

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Co jakiś czas badamy postrzeganie przez Polaków sytuacji międzynarodowej, w tym relacji naszego kraju z sąsiadami. We wrześniowym sondażu¹ zapytaliśmy o stosunki polsko-rosyjskie, ponieważ są one – szczególnie po 10 kwietnia – tym obszarem polityki zagranicznej, który koncentruje uwagę opinii publicznej.

Relacje między Polską a Rosją jako dobre ocenia jedna piąta ankietowanych (19%), a ponad jedna czwarta (28%) jest przeciwnego zdania. Prawie co drugi respondent (46%) twierdzi, że są one przeciętne – ani dobre, ani złe.

W maju, wkrótce po katastrofie polskiego samolotu pod Smoleńskiem, oceny stosunków polsko-rosyjskich znacznie się poprawiły i po raz pierwszy od ośmiu lat opinie pozytywne prawie dwukrotnie przewyższały negatywne². Z wrześniowego pomiaru wynika, że ten entuzjazm znacznie osłabł. Co prawda relacje polsko-rosyjskie nadal są postrzegane lepiej niż przed 10 kwietnia, niemniej w odniesieniu do poprzedniego badania wyraźnie zmalał odsetek ocen dobrych (o 10 punktów), a wzrósł zły (o 13 punktów).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (244) przeprowadzono w dniach 2 – 8 września 2010 roku na liczącej 1041 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o stosunkach polsko-rosyjskich”, czerwiec 2010 (oprac. M. Feliksiak).

Tabela 1

Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV 2000	II 2002	IV 2005	VI 2005	XII 2005	XII 2006	VI 2007	IV 2008	IX 2008	IX 2009	III 2010	V 2010	IX 2010
	w procentach												
– dobre	2	19	6	3	3	2	2	12	5	4	8	29	19
– ani dobre, ani złe	47	66	55	33	41	24	37	56	36	51	50	52	46
– złe	40	9	31	57	51	63	54	27	56	40	38	15	28
Trudno powiedzieć	10	6	8	7	5	11	7	5	4	5	4	4	7

Różnice w postrzeganiu stosunków polsko-rosyjskich zaznaczają się przede wszystkim w zależności od sytuacji materialnej badanych i ich religijności. Osoby będące w złej sytuacji materialnej oceniają te relacje najbardziej krytycznie, relatywnie najlepiej zaś – respondenci o największych dochodach, a także badani nieuczestniczący w praktykach religijnych (zob. tabele aneksowe).

W analizowanych elektoratach partii politycznych wyraźnie lepiej relacje między Polską a Rosją oceniają sympatycy PO, natomiast zauważalnie gorzej – zwolennicy PiS, a także osoby niezamierzające głosować w wyborach parlamentarnych.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie. Czy są one:			
	dobre	ani dobre, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	33	46	19	2
SLD	24	54	17	5
PiS	14	37	46	3
Niezamierzający głosować	12	44	33	11

Warto też w tym kontekście przywołać preferencje z ostatnich wyborów prezydenckich. Respondenci, których kandydatem był Bronisław Komorowski, zauważalnie przychylniej postrzegają relacje z Rosją niż głosujący na Jarosława Kaczyńskiego.

Tabela 3

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie. Czy są one:			
	dobre	ani dobre, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Bronisława Komorowskiego	28	48	22	2
Jarosława Kaczyńskiego	9	46	37	8
Niegłosujący	17	44	29	10

Można również dostrzec pewien związek między zainteresowaniem polityką a postrzeganiem relacji Polski z Rosją. W grupach interesujących się nią w dużym stopniu stosunki polsko-rosyjskie są oceniane częściej dobrze niż źle; wraz ze spadkiem zainteresowania polityką maleje również liczba pozytywnych opinii o wzajemnych kontaktach.

Tabela 4

Zainteresowanie polityką	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie. Czy są one:			
	dobre	ani dobre, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Duże	30	49	20	1
Średnie	20	46	30	4
Niewielkie	14	48	32	6
Żadne	11	40	28	21

Ponad dwie trzecie Polaków (69%) uważa, że możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między naszymi krajami. Nieco ponad jedna piąta badanych (22%) ma co do tego wątpliwości. Jeśli prześledzić odpowiedzi na to pytanie z dłuższej perspektywy, można zauważyć, że ta przychylna postawa polskiej opinii publicznej wobec Rosji jest stabilna.

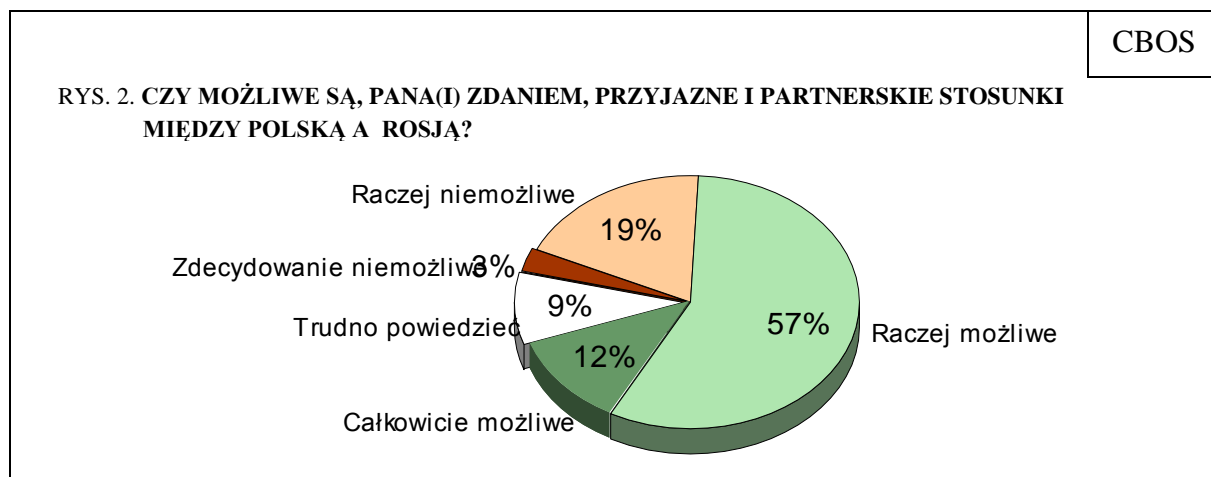

Tabela 5

Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	V 2000	IX 2002	VII 2003	IV 2005	V 2006	VI 2008	VI 2009	IX 2009	V 2010	IX 2010
	w procentach									
Możliwe	69	81	77	75	69	69	66	68	70	69
Niemożliwe	30	17	22	23	27	19	26	24	22	22
Trudno powiedzieć	1	2	1	2	4	12	8	8	8	9

Preferencje partyjne ankietowanych oraz ujawnione przez nich w ostatnich wyborach prezydenckich wpływają na opinie w tej kwestii w podobny sposób, jak na ocenę stosunków między naszymi krajami. Warto jednak podkreślić, że w tym przypadku we wszystkich grupach – niezależnie od sympatii politycznych – przeważa przekonanie, że możliwe są przyjazne i partnerskie relacje polsko-rosyjskie, natomiast różnice notujemy jedynie w częstości prezentowania tego typu postawy: wśród zwolenników PiS i Jarosława Kaczyńskiego jest ona nieco mniej popularna niż wśród zwolenników PO, SLD i Bronisława Komorowskiego.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?		
	Możliwe	Nieemożliwe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	88	10	2
PO	87	12	1
PiS	55	38	7
Niezamierzający głosować	57	27	16

Tabela 7

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?		
	Możliwe	Nieemożliwe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bronisława Komorowskiego	82	14	4
Jarosława Kaczyńskiego	59	31	10
Niegłosujący	64	23	13

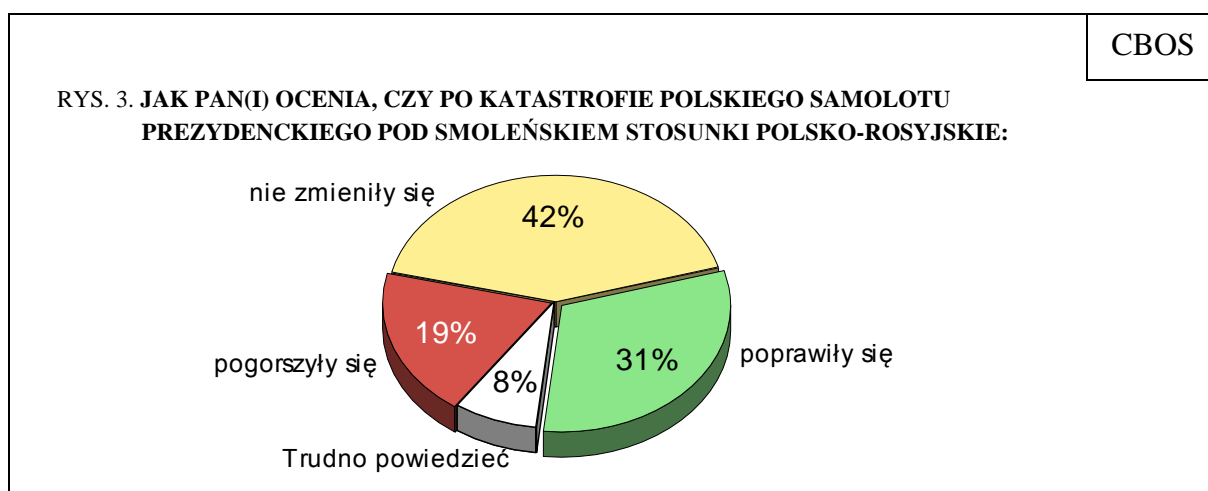
Postawy wobec relacji polsko-rosyjskich w znacznym stopniu kształtują oceny obecnych stosunków między obu krajami. Badani, którzy wątpią w możliwość przyjaznych, partnerskich kontaktów między Polską a Rosją, przeważnie negatywnie oceniają obecne stosunki. Osoby, które cechuje bardziej optymistyczna postawa, są w ocenach mniej jednoznaczne, niemniej częściej uważają te stosunki za dobre niż złe.

Tabela 8

Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?	Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie. Czy są one:			
	dobre	ani dobre, ani złe	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Możliwe	27	48	20	5
Nieemożliwe	2	42	52	4
Trudno powiedzieć	3	43	28	26

WPLYW KATASTROFY Z 10 KWIETNIA NA STOSUNKI POLSKO-ROSYJSKIE

W maju tego roku zapytaliśmy Polaków, czy przewidują, że katastrofa polskiego samolotu pod Smoleńskiem wpłynie na stosunki polsko-rosyjskie. Blisko połowa badanych (48%) wyraziła wówczas optymizm, 5% obawiało się pogorszenia, a ponad jedna trzecia (37%) nie spodziewała się zmian³. We wrześniu zadaliśmy to pytanie ponownie, ale już w czasie przeszłym. Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi, największa grupa badanych (42%) uważa, że zdarzenia z 10 kwietnia nie wpłynęły na relacje między naszymi krajami. Blisko co trzeci (31%) dostrzega w związku z tym ich poprawę, a niemal co piąty (19%) – pogorszenie.

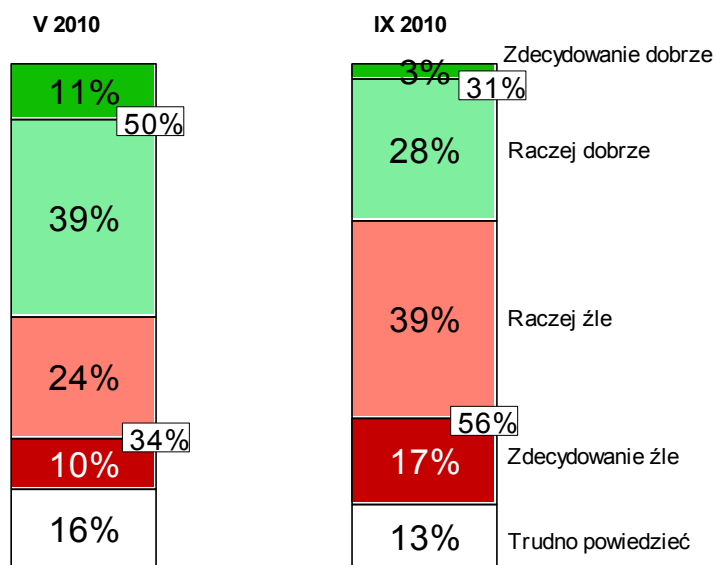

Prawie we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych częściej wyrażane są opinie o poprawie stosunków polsko-rosyjskich po katastrofie pod Smoleńskiem niż ich pogorszeniu. Relatywnie najczęściej mówią o niej ankietowani z dużych miast, najwięcej zarabiający, deklarujący lewicową orientację polityczną. Wyjątek stanowią rolnicy, gospodynie domowe i inni bierni zawodowo, a także osoby uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (zob. tabele aneksowe).

Działania strony rosyjskiej, mające wyjaśnić przyczyny tej katastrofy lotniczej, są oceniane negatywnie przez ponad połowę Polaków (56%), a dobrze przez niespełną jedną trzecią (31%). Na poniższym rysunku, na którym zestawione są opinie uzyskane wkrótce po tym wydarzeniu z aktualnymi, widać, że nastąpiło odwrócenie proporcji ocen dobrych i złych, co wskazuje na to, że część społeczeństwa rozczarowała się jakością i efektami prowadzonego postępowania.

³ Zob. komunikat CBOS „Opinie o stosunkach polsko-rosyjskich”, cyt. wyd.

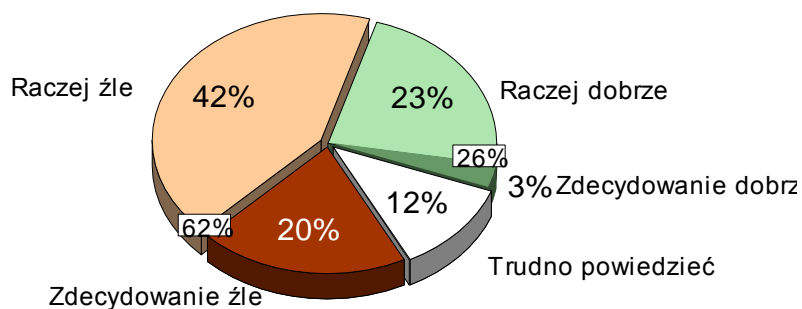
RYS. 4. JAK PAN(I) OCENIA DZIAŁANIA STRONY ROSYJSKIEJ MAJĄCE NA CELU WYJAŚNIENIE PRZYCZYŃ TEJ KATASTROFY?

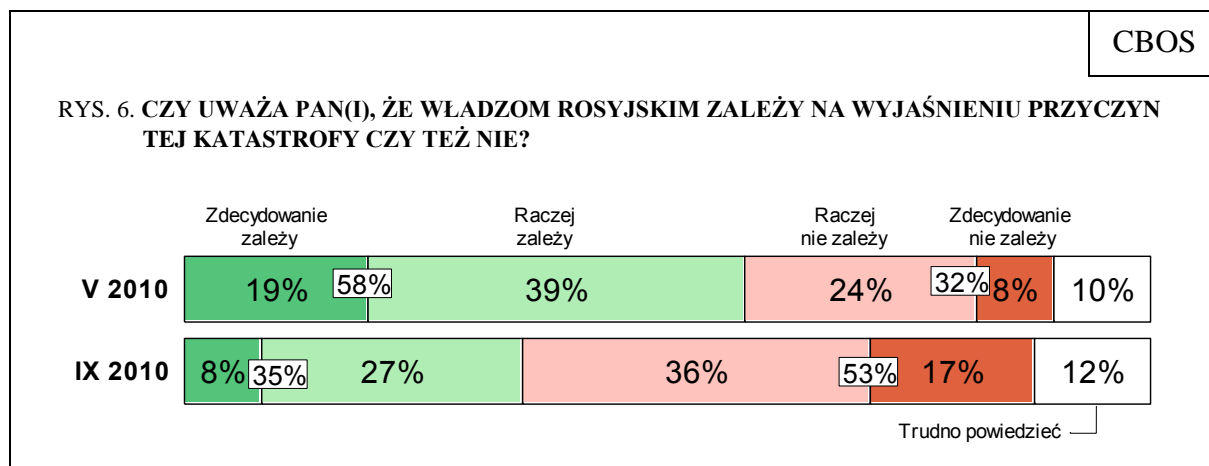
W większości wyodrębnionych grup społeczno-demograficznych działania strony rosyjskiej są krytykowane. Odmienną tendencję obserwujemy wśród osób najlepiej zarabiających, niepraktykujących religijnie, o lewicowej orientacji politycznej.

Jeszcze większy poziom krytycyzmu odnotowujemy w odniesieniu do polityki informacyjnej i przekazywania przez stronę rosyjską informacji i materiałów dotyczących katastrofy. Większość ankietowanych (62%) postrzega te działania negatywnie, tylko co czwarty (26%) ma o nich dobre zdanie.

RYS. 5. JAK PAN(I) OCENIA DZIAŁANIA STRONY ROSYJSKIEJ MAJĄCE NA CELU PRZEKAZYWANIE STRONIE POLSKIEJ INFORMACJI I MATERIAŁÓW DOTYCZĄCYCH KATASTROFY?

W opinii ponad połowy badanych (53%), władzom rosyjskim nie zależy na wyjaśnieniu przyczyn tej katastrofy. Mniej więcej co trzeci respondent (35%) jest przekonany o dobrych intencjach Rosjan w prowadzonym postępowaniu. Porównując te dane z uzyskanymi przed kilkoma miesiącami można zauważyć, że również i w tej kwestii stanowisko opinii społecznej uległo odwróceniu.

O tym, że władzom rosyjskim zależy na wyjaśnieniu przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem, mówi większość potencjalnych wyborców SLD i PO, natomiast niezamierzający głosować, jak również elektorat PiS w zdecydowanej większości wyrażają co do tego wątpliwości.

Tabela 9

Potencjalne elektoraty	Czy uważa Pan(i), że władzom rosyjskim zależy na wyjaśnieniu przyczyn tej katastrofy czy też nie?		
	Zależy	Nie zależy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	56	31	13
PO	54	38	8
PiS	14	76	10
Niezamierzający głosować	24	62	14

Osoby, które głosowały na Bronisława Komorowskiego, mają w tej sprawie podzielone opinie, niemniej połowa z nich przypisuje władzom rosyjskim w tym przypadku dobre intencje. Opozycyjne i zdecydowanie bardziej jednoznaczne stanowisko prezentują zwolennicy Jarosława Kaczyńskiego.

Tabela 10

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Czy uważa Pan(i), że władzom rosyjskim zależy na wyjaśnieniu przyczyn tej katastrofy czy też nie?		
	Zależy	Nie zależy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bronisława Komorowskiego	50	41	9
Jarosława Kaczyńskiego	18	71	11
Niegłosujący	31	53	16

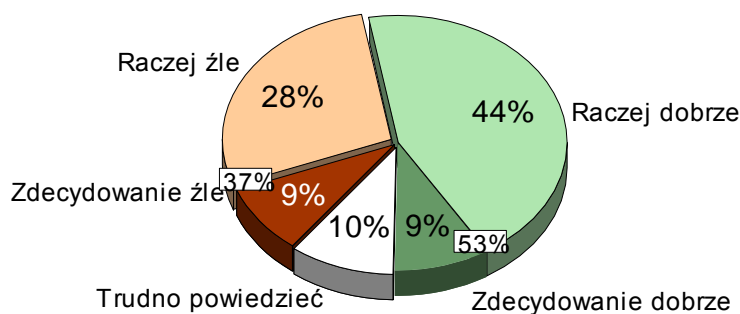
Postawy wobec wzajemnych stosunków między Polską i Rosją warunkują w pewnym stopniu percepcję intencji władz rosyjskich i jakości prowadzonego śledztwa. Prawie jednoznacznie negatywne opinie wyrażają osoby, które twierdzą, że przyjazne i partnerskie stosunki między naszymi krajami nie są możliwe. Ci, którzy podzielają optymistyczną wizję wzajemnych relacji, są w ocenach działań strony rosyjskiej bardzo podzieleni – nieco przeważa wśród nich pogląd, że Rosjanom zależy na wyjaśnieniu przyczyn wypadku, ale jednocześnie raczej negatywnie oceniają prowadzone przez nich śledztwo.

Tabela 11

Czy możliwe są przyjazne i partnerskie stosunki między Polską a Rosją?	Czy uważa Pan(i), że władzom rosyjskim zależy na wyjaśnieniu przyczyn tej katastrofy czy też nie?		
	Zależy	Nie zależy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Możliwe	46	43	11
Niemożliwe	10	80	10
	Jak Pan(i) ocenia działania władz rosyjskich mające na celu wyjaśnienie przyczyn tej katastrofy?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Możliwe	41	47	12
Niemożliwe	6	85	9

Interesowało nas również, jak postrzegana jest w tym kontekście strona polska. Z uzyskanych deklaracji wynika, że ponad połowa badanych (53%) dobrze ocenia jej działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn katastrofy, natomiast ponad jedna trzecia (37%) je krytykuje.

RYS. 7. JAK PAN(I) OCENIA DZIAŁANIA STRONY POLSKIEJ MAJĄCE NA CELU WYJAŚNIENIE PRZYCZYŃ TEJ KATASTROFY?

Przekonanie, że strona polska nieudolnie prowadzi śledztwo w sprawie katastrofy pod Smoleńskiem, wyraźnie przeważa wśród osób najczęściej – kilka razy w tygodniu – uczestniczących w praktykach religijnych. Jest ponadto relatywnie bardziej popularne w takich grupach społeczno-zawodowych, jak pracownicy administracyjno-biurowi oraz rolnicy, a poza tym wśród ankietowanych o prawicowej orientacji politycznej.

Oceny tych działań istotnie zależą również od sympatii politycznych. Zależności te są podobne do opisywanych wcześniej. Potencjalni wyborcy PO i SLD, a także osoby, które głosowały na Bronisława Komorowskiego, wyrażają w większości dobrą opinię na temat działań strony polskiej podejmowanych w celu wyjaśnienia przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem, natomiast zwolennicy PiS i ci, których kandydatem był Jarosław Kaczyński, są przeważnie nastawieni krytycznie.

Tabela 12

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) ocenia działania strony polskiej mające na celu wyjaśnienie przyczyn tej katastrofy?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	62	26	12
PO	69	26	5
PiS	32	59	9
Niezamierzający głosować	50	33	17

Tabela 13

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich	Jak Pan(i) ocenia działania strony polskiej mające na celu wyjaśnienie przyczyn tej katastrofy?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Bronisława Komorowskiego	66	28	7
Jarosława Kaczyńskiego	32	57	11
Niegłosujący	52	33	15

Kilka miesięcy po katastrofie pod Smoleńskiem Polacy oceniają stosunki polsko-rosyjskie gorzej niż wkrótce po tym zdarzeniu. O ile niezmiennie przychylny jest ogólny stosunek do Rosji i możliwości zaistnienia partnerskich relacji między naszymi krajami, o tyle gorzej wypadają oceny działań strony rosyjskiej oraz jej dobrych intencji w wyjaśnianiu przyczyn wypadku. Od poprzedniego sondażu, realizowanego w maju tego roku, opinie na ten temat bardzo się zmieniły. Katastrofa wytworzyła pewien rodzaj wspólnotowości – tak wewnętrznej, jak i na poziomie międzynarodowym. Obecnie te emocje wygasają, natomiast to, co zdarzyło się 10 kwietnia, w coraz większym stopniu staje się narzędziem prowadzenia polityki – polityki opartej raczej na dzieleniu niż jednoczeniu.

Opracował
Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Porozmawiajmy teraz o stosunkach polsko-rosyjskich. Jak Pan(i) ocenia obecne stosunki polsko-rosyjskie? Czy są one:				Liczba osób
		dobrze	ani dobrze, ani złe	złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		19	46	28	7	1041
Płeć	Mężczyźni	23	45	28	4	496
	Kobiety	16	47	28	9	545
Wiek	18-24 lata	16	52	27	5	142
	25-34	20	48	27	6	184
	35-44	23	45	26	6	157
	45-54	15	41	35	9	169
	55-64	21	46	28	4	194
	65 lat i więcej	20	45	26	8	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	44	28	10	405
	Miasto do 20 tys.	18	46	31	5	143
	20-100 tys.	20	43	30	7	197
	101-500 tys.	27	49	21	2	162
	501 tys. i więcej mieszk.	16	51	29	4	134
Wykształcenie	Podstawowe	13	47	28	12	272
	Zasadnicze zawodowe	19	44	30	6	268
	Średnie	23	47	26	4	348
	Wyższe	22	46	30	2	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	39	26	7	72
	Średni personel, technicy	32	42	24	2	40
	Pracownicy adm.-biurowi	16	57	23	5	68
	Pracownicy usług	14	48	31	7	76
	Robotnicy wykwalifikowani	22	40	30	7	126
	Robotnicy niewykwalifik.	16	51	29	4	64
	Rolnicy	17	53	28	3	55
	Pracujący na własny rach.	27	49	22	2	37
Bierni zawodowo	Renciści	17	39	40	4	75
	Emeryci	19	49	24	9	239
	Uczniowie i studenci	18	53	26	2	82
	Bezrobotni	13	36	36	16	58
	Gospodynie domowe i inni	20	37	31	11	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	42	29	7	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	45	26	4	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	18	50	26	5	242
	prywatnym gosp. rolnym	14	55	28	4	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	14	43	37	6	184
	501-750	19	46	25	9	168
	751-1000	21	45	30	3	187
	1001-1500	15	56	26	4	152
	Powyżej 1500 zł	30	45	22	3	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	46	36	8	165
	Średnie	20	45	26	8	431
	Dobre	22	47	27	5	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	47	25	13	50
	Raz w tygodniu	18	45	29	8	468
	1-2 razy w miesiącu	18	48	28	6	186
	Kilka razy w roku	19	46	31	4	244
	W ogóle nie uczestniczy	34	45	17	4	92
Poglądy polityczne	Lewica	26	47	24	3	172
	Centrum	19	50	26	5	326
	Prawica	20	43	32	5	325
	Trudno powiedzieć	13	44	28	14	217

Tabela 2

		Jak Pan(i) ocenia, czy po katastrofie polskiego samolotu prezydenckiego pod Smoleńskiem stosunki polsko-rosyjskie:				Liczba osób
		poprawiły się	pogorszyły się	nie zmieniły się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		31	19	42	9	1037
Płeć	Mężczyźni	40	14	39	6	496
	Kobiety	23	23	43	11	542
Wiek	18-24 lata	33	19	41	7	142
	25-34	28	21	42	9	184
	35-44	30	15	46	9	157
	45-54	27	22	44	7	169
	55-64	36	16	41	7	194
	65 lat i więcej	32	20	37	12	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	20	39	12	404
	Miasto do 20 tys.	34	17	40	8	143
	20-100 tys.	20	23	51	7	196
	101-500 tys.	38	16	39	7	161
	501 tys. i więcej mieszk.	40	16	40	5	134
Wykształcenie	Podstawowe	27	21	39	13	269
	Zasadnicze zawodowe	33	19	39	9	268
	Średnie	31	18	44	7	347
	Wyższe	34	18	44	3	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	22	44	3	72
	Średni personel, technicy	34	19	45	2	40
	Pracownicy adm.-biurowi	35	14	42	9	68
	Pracownicy usług	26	18	46	10	76
	Robotnicy wykwalifikowani	36	16	38	9	126
	Robotnicy niewykwalifik.	26	19	42	13	64
	Rolnicy	26	30	42	3	54
	Pracujący na własny rach.	29	24	42	5	37
Bierni zawodowo	Renciści	32	20	43	4	74
	Emeryci	34	15	41	10	238
	Uczniowie i studenci	34	18	42	6	82
	Bezrobotni	18	19	39	23	58
	Gospodynie domowe i inni	26	32	36	6	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	24	40	7	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	9	39	11	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	19	46	7	242
	prywatnym gosp. rolnym	27	23	48	3	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	22	29	42	8	182
	501-750	31	18	39	12	168
	751-1000	28	20	46	6	186
	1001-1500	28	19	48	5	152
	Powyżej 1500 zł	43	14	40	3	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	19	48	14	162
	Średnie	32	20	39	9	430
	Dobre	34	18	41	6	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	32	49	7	50
	Raz w tygodniu	29	21	40	10	466
	1-2 razy w miesiącu	38	16	39	7	186
	Kilka razy w roku	31	16	47	7	244
	W ogóle nie uczestniczy	38	16	38	8	90
Poglądy polityczne	Lewica	40	19	36	5	172
	Centrum	34	17	42	7	326
	Prawica	31	16	47	6	325
	Trudno powiedzieć	20	26	37	17	214

Tabela 3

		Jak Pan(i) ocenia działania strony rosyjskiej mające na celu wyjaśnienie przyczyn tej katastrofy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		31	56	13	1041
Płeć	Mężczyźni	37	55	9	496
	Kobiety	25	58	17	545
Wiek	18-24 lata	32	56	11	142
	25-34	20	70	10	184
	35-44	30	60	10	157
	45-54	31	58	11	169
	55-64	36	49	15	194
	65 lat i więcej	35	47	19	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	60	15	405
	Miasto do 20 tys.	34	56	11	143
	20-100 tys.	33	56	11	197
	101-500 tys.	40	49	11	162
	501 tys. i więcej mieszk.	29	57	13	134
Wykształcenie	Podstawowe	24	57	20	272
	Zasadnicze zawodowe	33	55	13	268
	Średnie	31	59	9	348
	Wyższe	38	53	9	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	50	12	72
	Średni personel, technicy	36	55	9	40
	Pracownicy adm.-biurowi	21	66	14	68
	Pracownicy usług	25	61	14	76
	Robotnicy wykwalifikowani	33	60	8	126
	Robotnicy niewykwalifik.	25	62	13	64
	Rolnicy	21	68	11	55
	Pracujący na własny rach.	28	61	12	37
Bierni zawodowo	Renciści	27	61	12	75
	Emeryci	41	43	17	239
	Uczniowie i studenci	26	60	14	82
	Bezrobotni	24	62	14	58
	Gospodynie domowe i inni	26	64	10	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	63	10	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	57	11	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	60	11	242
	prywatnym gosp. rolnym	24	67	10	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	19	72	9	184
	501-750	29	61	11	168
	751-1000	28	57	14	187
	1001-1500	31	56	14	152
	Powyżej 1500 zł	48	41	11	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	59	16	165
	Średnie	28	60	12	431
	Dobre	35	52	13	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	69	17	50
	Raz w tygodniu	25	61	14	468
	1-2 razy w miesiącu	32	55	13	186
	Kilka razy w roku	37	53	10	244
	W ogóle nie uczestniczy	45	42	13	92
Poglądy polityczne	Lewica	47	43	10	172
	Centrum	31	57	12	326
	Prawica	27	64	9	325
	Trudno powiedzieć	22	54	24	217

Tabela 4

		Jak Pan(i) ocenia działania strony polskiej mające na celu wyjaśnienie przyczyn tej katastrofy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	37	11	1040
Płeć	Mężczyźni	56	36	8	496
	Kobiety	49	38	13	544
Wiek	18-24 lata	58	34	8	142
	25-34	53	39	8	184
	35-44	55	36	9	157
	45-54	47	41	12	169
	55-64	52	38	11	194
	65 lat i więcej	52	32	15	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	38	15	405
	Miasto do 20 tys.	63	31	5	143
	20-100 tys.	51	38	11	197
	101-500 tys.	61	29	10	161
	501 tys. i więcej mieszk.	51	45	4	134
Wykształcenie	Podstawowe	48	34	18	271
	Zasadnicze zawodowe	52	38	10	268
	Średnie	53	39	8	348
	Wyższe	61	34	5	153
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	35	8	72
	Średni personel, technicy	55	40	5	40
	Pracownicy adm.-biurowi	39	49	12	68
	Pracownicy usług	53	40	7	76
	Robotnicy wykwalifikowani	57	35	8	126
	Robotnicy niewykwalifik.	46	34	19	64
	Rolnicy	43	45	12	55
	Pracujący na własny rach.	60	35	5	37
Bierni zawodowo	Renciści	55	39	5	75
	Emeryci	55	30	15	238
	Uczniowie i studenci	51	43	6	82
	Bezrobotni	52	31	17	58
	Gospodynie domowe i inni	50	42	8	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	42	8	117
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	30	11	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	54	39	7	242
	prywatnym gosp. rolnym	42	48	10	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	46	40	13	184
	501-750	52	36	12	168
	751-1000	49	41	10	186
	1001-1500	50	38	11	152
	Powyżej 1500 zł	65	31	4	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	39	42	20	164
	Średnie	53	37	10	431
	Dobre	57	35	8	445
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	54	11	49
	Raz w tygodniu	50	39	12	468
	1-2 razy w miesiącu	59	32	9	186
	Kilka razy w roku	57	33	9	244
	W ogóle nie uczestniczy	52	37	11	92
Poglądy polityczne	Lewica	66	26	8	172
	Centrum	56	34	10	326
	Prawica	46	47	7	325
	Trudno powiedzieć	47	33	19	216